

VEIKART FOR STILLASENTREPRENØRENE FORENING

Bakgrunn

Styret i Stillasentreprenørenes forening (SEF) ønsker med dette å beskrive hvilke muligheter som ligger for utvikling på lang sikt innen stillasbransjen. Likeledes vil en med dette skissere hvordan bransjen og bedriftene selv tenker seg å delta i denne utviklingen. Veikartet skal også beskrive hvordan myndighetene kan bidra til utviklingen gjennom nødvendige rammebetingelser og virkemidler.

Styret i SEF har tro på at både kompetansen og tjenestene til norske stillasentreprenører vil også i fremtiden være etterspurt innenfor og utenfor Norges grenser.

Omtale av bransjen

Stillasentreprenørene har som hovedoppgave å skaffe trygg tilkomst for egne arbeidstakere og brukere i andre yrkesgrupper. Deres hovedvirksomhet er innen norsk bygg- og anleggsvirksomhet og norsk olje –og gassindustri. Sistnevnte virksomhet har bidratt til å opparbeide en spisskompetanse med fokus på HMS. For øvrig vil stillas og annen tilkomstteknikk være nødvendig for det meste som bygges i Norge.

Den tynge verkstedindustrien i Norge, oljerelatert industri til havs og på land, kraftverk og skipsverft har et stadig økende behov for vern av verdier og er noen av de største brukere av stillas. I tillegg er det press på boligbygging og kontorlokaler i visse deler av landet.

Stillasentreprenørene har kompetansen både på det utøvende og konsultative området.

Rådgiving, planlegging og bred kunnskap om den beste og tryggeste tilkomsten er helt nødvendig for å sikre brukeren og stillasbyggeren.

Stillasentreprenørenes forening har 40 medlemsbedrifter som innen stillas samlet omsatte for mer enn 3 milliarder kroner og sysselsetter mer enn 2.000 personer i 2016.

Markeder

Markedssegmenter for medlemsbedriftene i SEF kan være olje –og gass (nybygg/vedlikehold), petrokjemisk industri, energi –og kraftindustri, internasjonal olje –og gassindustri, bygg- og anleggsindustri, skip –og maritim næring og infrastruktur.

Stillasbygging vil årlig utgjør så mye som 0,5 % av brutto nasjonalprodukt.

I de store byene føres det en fortetningspolitikk med bakgrunn i at man ønsker at folk skal bosette seg nær kollektivtraseer. Prognoser fra SSB viser at byene vil vokse i årene som kommer. Dette tvinger frem høyere og mer kompliserte bygningsmasser hvor stillas vil være nødvendig både ved oppføring og vedlikehold.

I tillegg vil det kontinuerlige behovet for vedlikehold av eksisterende bygg medføre at stillasbransjen vil ha et stort marked også i årene som kommer innenfor bygg- og anleggsindustrien.

I olje –og gassbransjen utgjør stillas en viktig del av vedlikeholds arbeidet. Omtrent halvparten av installasjonene på norsk sokkel har nådd den levetiden de opprinnelig var planlagt for, og en rekke innretninger har fått samtykke for forlenget levetid. Riktig vedlikehold generelt sett gir mer kostnadseffektive programmer for levetidsforlengelse. Dette er velkjent og gir gevinster for operatørselskap, rettighetshavere og det norske samfunnet. Det antas at etterspørselen etter vedlikehold og dermed stillastilkomst vil øke i årene som kommer.

Erfaring og teknologiutvikling fra de krevende klimatiske forholdene og krevende strukturelle forhold innen norsk olje –og gassindustri har gitt det norske stillasmiljøet et internasjonalt konkurransefortrinn for tilkomst i krevende byggverk og installasjoner.

SEF er medlem i UEG, den europeiske stillasforeningen, hvor det foregår et utstrakt samarbeid og erfaringsutveksling, basert på «best practices». I tillegg pågår det arbeid med å samordne ulike krav til stillaser og utførelse av stillas arbeider i Europa.

Teknologi- og produktutvikling

Med bakgrunn i stadig mer kompliserte stillaser og tildekkings konstruksjoner, samt økte krav til dokumentasjon, vil det i framtiden bli større behov for ingeniører som kan beregne og designe dette.

I tillegg er BIM (building information modeling) på vei inn i bygge bransjen i Norge. Dette gir stillas bransjen nye utfordringer og muligheter.

Utvikling av blant annet sensorer som registrerer trykk-/sug krefter i forankringer, belastninger på bærende konstruksjoner og understøttelse er noe som SEF følger med stor interesse.

Forutsetninger og virkemidler

Medlemsbedriftene i SEF har, med få unntak, hatt utfordringer med lønnsomhet. Årsakene til dette er sammensatt, men to årsaker kan fremheves:

- sterk konkurranse med mange tilbydere og kunder med svært dominerende markedsposisjon
- risiko er over tid flyttet fra kundene til entreprenørene og risikobildet for entreprenørene er i ubalanse

I tillegg har det i bygge bransjen vært, og til dels er fremdeles, utfordringer med sosial dumping og kriminelle aktører.

SEF anerkjenner nødvendigheten av omstillingene innen norsk olje –og gassindustri. Imidlertid er eierne av virksomhetene avhengig av avkastning og balansert risiko på investert kapital for å kunne fortsette sine satsinger på teknologi –og produktutvikling. Slik utvikling er avhengig av at bransjen har tilstrekkelig lønnsomhet til å investere i kompetanse, utstyr og teknologiutvikling.

Forutsetninger og virkemidler – kompetanse

I en høykonjunkturperiode vil kompetanseutvikling handle om å kunne tilby konkurransedyktige lønns –og arbeidsvilkår for de mest ettertraktede, mens i en lavkonjunktur handler det om tilstrekkelig med midler til å kunne ivareta kompetansen på et kritisk nivå. Bedriftene må med økonomisk bærekraft kunne tilby etter –og videreutdanning til sine ansatte. Økonomiske rammer er også nødvendig for at bedriftene skal kunne være aktive pådrivere for gode utdanningsløp innen yrkesfag, ingeniørfag og annen relevant kompetanse som kvalitetskontroll e.l.

Forutsetning for nødvendig kompetanseutvikling er:

- rammebetingelser som sikrer lønnsom drift av virksomhetene,
- kundekrav om at virksomhetene skal drive kompetanseutvikling både innen yrkesfag og innen høyere utdanning.

Dette kan løses gjennom:

- politiske føringer for operatørselskapenes anskaffelsesstrategier knyttet til kompetansekrav,

- offentlige ordninger. Slike ordninger kan være:

- mulighet for å delta på bedriftsinterne kurs i perioder når man mottar dagpenger under permittering,
- tilskuddsordninger og skattefordeler for kurs –og kompetansetiltak gjennomført av virksomhetene,
- avvikle arbeidsgiveravgift når det betales lønn til ansatte under etter –og videreutdanning samt for lærlinger,
- avvikle arbeidsgivers lønnsplikt under permittering slik at bransjen reduserer risiko for at kompetansen de har investert i går ut av bransjen ved midlertidige aktivitetsreduksjoner.

Forutsetninger og virkemidler – teknologi –og produktutvikling

Teknologi –og produktutvikling innen olje –og gassindustrien som senere kan overføres til andre næringer nasjonalt og internasjonalt er kritisk for at norske stillasentreprenører skal kunne tilby kostnadseffektive løsninger både nasjonalt og internasjonalt i fremtiden.

Forutsetning for fremtidig teknologi –og produktutvikling er samhandling med bransjens kunder og at overskuddskapital kan investeres i forskning og utvikling

Dette kan løses gjennom politiske føringer. Det kan tilrettelegges for at stillasentreprenørene for eksempel kommer med i det forberedende stadiet i utføringen av prosjektet. Likeledes kan videreutvikling av offentlige ordninger som skattefradrag og regnskapsregler gjøre det attraktivt for virksomhetene å investere overskuddskapital likviditet i produkt –og teknologiutvikling.